

ÅTVIDABERG

Gruvan i Bersbo fast fornlämning

Lämningar av gamla övergivna arbetsplatser och olika bildningar som uppkommit vid bruket av sådan plats är enligt lagen om fornminnen att befrakta som fast fornlämning. Den övergivna gruvan i Bersbo får därför anses utgöra fast fornlämning. Tillstånd till förändring eller borttagande av fornlämning meddelas av länsstyrelsen.

Det beskedet har länsstyrelsen överlämnat till Baroniet Adelsvärd i Åtvidaberg. En skrivelse som undertecknats av såväl landshövding Per Eckerberg som länsantikvarie Sven E Noreen. Länsstyrelsen konstaterar att vid Bersbo f d gruvby finns lämningar av en gruva som är känd sedan medeltiden. Gruvdriften lades ner 1909.

Fornlämningen finns inte redovisad på ekonomiska kartan men ingår däremot i riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

I strävandena att rusta upp fornlämningsområdet i Bersbo tänker länsstyrelsen begära att riksantikvarieämbetet kartlägger gruvområdet och upprättar ett program för hur fornlämningarna ska kunna iordningställas.

Länsstyrelsen har också beslutat höra med riksantikvarieämbetet om möjligheterna att få statligt bidrag till restaurering av Storgruvans lave från 1860, Adelsvärdsska laven från 1901 och tre krutkällare vid gruvtorget.

4/1

7/1

Trivselklubben Vi reser och dess syjunta anordnade på trettondagsafton sin traditionella julfest. I år höll man till i Folkets hus, där Greta och Robert Ekström kunde hälsa över 120 medlemmar välkomna. Sedan man bänkats sig vid de med blommor, ljus och hembakat bröd dukade borden inledde Per-Arne Karlsson med att på trumpet spela Nu tändas tusen juleljus. Robert Ekström skötte klubban under paketauktionen, som tillsammans med lotterier inbringade ca 1 600 kr. Vidare förekom dans och Greta Englund ledde jullekarna medan Nils Karlsson, Per-Arne Karlsson och Anders Byström svarade för musiken. Ett uppskattat besök gjorde hemvärnets stjärngossar Nils, Ross, Evald Medling, Rune Thor och Svante Kullgren.

Åtvidaberg

BIO 16 — vårupplagan. Kulturnämnden fortsätter också under våren med att visa filmer i BIO 16-serien. Det blir fyra filmer i vår med början på måndag då man visar den danska filmen Den ljuva tiden från 1977. I fortsättningen följer en italiensk komedi, Det gamla gänget, den svenska Den vita väggen med Harriet Andersson och slutligen den franska tonårsskildringen Stampa takten, pojkar. De som så önskar kan se Den ljuva tiden i naturkunnighets-salen i Björsäter på onsdag.

5/1

I trettio år har hemvärnets stjärngossar i Åtvidaberg sjungit sig runt i stugorna under trettonhelgen. Jubileumsstjärnorna är fr v Rune Thor, Svante Kullgren, Evald Medling och Nils Ross. Den senare har varit med alla trettio åren och nu också fått en egen visa

"Gamla Domus" på Stortorget i Åtvidaberg är en av pusselbitarna i den förestående stora omflyttningen i Åtvidabergs centrum. Kommunen har erbjudits köpa byggnaden för drygt 2,3 milj kr. De nuvarande hyresgästerna flyttar ut och ger plats för andra i centrum. Inom 2-3 år beräknas Åtvidaberg få tre nya stora affärs- och kontorskomplex. Mellan 20 och 30 affärer, kontor och institutioner skall röra på sig

Nu tycks de flesta problemen vara lösta "Revolutionen" i Åtvids centrum kan börja

"Revolutionen" i Åtvidabergs centrum har börjat. Det kan väl knappast ha undgått någon att det finns en hel del planer för hur det framtida centrala Åtvidaberg ska se ut. Ta bara som exempel de mer eller mindre upprörda diskussionerna om var kommunen ska ha sina utökade förvaltningslokaler. I ett tillbyggt kommunalhus eller i kontors-

Det är naturligtvis vanskligt att ange exakt tidpunkt för "revolutionens" början. Än så länge har ju det mesta hänt vid förhandlingsborden. Men nu börjar också resultaten av sammanträdena redovisas på papperet.

För drygt ett år sedan träffade Åtvidabergs kommun och Åtvidabergs byggnadsbyrå ett avtal om en ny affärs- och kontorsfastighet vid Stortorget. Byggnadsfirman uppför fastigheten varefter kommunen har rätt att överta den.

□ Vid Stortorget

I det nya komplexet, tre våningar högt, kommer bli två banker, Systembolaget, apoteket och landstinget att hyra in sig. Ännu har man inte kunnat riva de gamla husen. Det finns hyresgäster kvar där. Men nu ser också den knuten ut att kunna lösas sig.

På kommunstyrelsens bord ligger ett förslag att kommunen köper "gamla Domus" av Konsum Centrala Östergötland, dvs den byggnad på Stortorget som nu hårbärerar Wicksells och Thylls. Ett preliminärt köpekontrakt har upprättats. Kommunen erbjuds köpa byggnaden för drygt 2,3 milj kr. Merparten av köpeskillingen eller 1,8 milj får man låna av kooperationens pensionsanstalt. Tillträde kan ske redan den 1 april i år.

□ Katten på rätten . . .

Men hela historien liknar en enda katten på rätten, rätten på repet-situation. Thylls och Wicksells måste ha någonstans att ta vägen. Det problemet löses på två sätt. Dels förhandlar ägaren av Thylls om köp av Göta Lantmäns lokaler på industriområdet och flyttar dit så snart ombyggnaden där är klar. Dels flyttar sannolikt Wicksells till "Gropen".

Gropen är nämligen nästa projekt som nu fått allt klarare konturer. Vi har därmed hamnat på "andra sidan" Järnvägsgatan, där gamla bryggeriet och gamla tvätten och badhuset ligger. De gamla fallfärdiga byggnaderna rivs och ger plats för en ny. Även här föreslås ett avtal med Åtvidabergs byggnadsbyrå som genomför exploateringen och därefter säljer fastigheten till kommunen.

□ Intresse för Gropen

Diskussioner med intresserade hyresgäster i Gropen har förts. Det verkar som om man i den nya byggnaden kommer att finna ett färgvaruhus, en elektrisk firma, en fotoateljé, en bilaffär och en bilverkstad.

Dessutom har ett detaljhandelsföretag visat intresse. Men leda-

landskap på Facit? Till detta kommer sanering av ett stort komplex vid Stortorget med åtföljande omflyttning av en mängd affärer och kontor. Det kan finnas skäl för den kulturintresserade åtvidabergaren att stanna upp ett tag och se sig omkring. Inom den närmaste tvåårsperioden kommer stora förändringar att äga rum.

möterna i kommunstyrelsens planeringsutskott menar att det ur kommunikationssynpunkt är olämpligt med en livsmedelshall i den nya byggnaden. Det bör finnas lämpligare plats i centrum, menar man.

I kölvattnet på alla dessa flyttningar följer en rad omflyttningar i de lokaler som lämnas av nuvarande hyresgäster. Som exempel kan nämnas Östgötabankens nuvarande lokaler i gamla spannmålsmagasinet på Stenhusgatan. Hit flyttar pastorsexpeditionen från gamla kommunalhuset.

□ Överklagat beslut

Till detta kommer så kommunens behov av nya förvaltningslokaler. Kommunfullmäktige har visserligen efter lång debatt med

ajournering, tre voteringar och ett antal reservationer beslutat bygga till det nya kommunalhuset. Men det beslutet är överklagat och väntar på ett avgörande av länsstyrelsen.

□ Färdigt 1980

Det ser nu ut som om de flesta knutarna i planeringen har lösts. Därmed lär det bli ganska gott om arbetstillfällen inom byggnadssektorn under de närmaste åren i Åtvid. Tre nya stora byggnader skall uppföras och många gamla lokaler byggas om för nya ändamål. Mellan 20 och 30 olika affärer, kontor och institutioner kommer att röra på sig. Allt beräknas vara över någon gång under år 1980.

CHRISTER BERG

Hemvärnets stjärngossar i Åtvid har trettondagssjungit i 30 år

Inte ett enda år skulle jag vilja ha gjort. Jag tror nästan att det blir roligare för var gång. Det sade Nils Ross, ålderman och andra bas i Hemvärnets stjärngossar, på trettondagsafton. Då kan man sluta sig till att Nils Ross har haft mycket roligt. För i år firade stjärngossarna 30-årsjubileum och Nisse har varit med från starten. Jubileet till ära hade Nisse fått en alldeles egen hyllningssång. Stjärnan och andretenoren Svante Kullgren hade satt svensk text till Beatleslåten When I'm 64. När jag är 72, hette den nu.

Åtvidbergshemvärnets stjärngossegång är faktiskt en exklusiv företeelse. Och lika trevlig som ovanlig. Utstyrda i frack och hög hatt och utrustade med osedvanligt gott humör och fina sångröster åker kvartetten runt i samhället och sjunger upp sitt program. Repertoaren är ny för varje år.

□ Varje trettonhelg

Det gör man varje trettonhelg. Under de 30 år som gått sedan de första stjärngossarna inledde traditionen är det åtskilliga åtvidbergshem som haft de frackklädda gästerna på ett kort men intensivt besök. För stjärngossarna framträder lika gärna inför en enfamiljsspublik i ett vardagsrum som för en hundrahövdad skara i en stor samlingsal.

Från början, berättar Nils Ross, nöjde vi oss med en endagarsturné. Numera kör vi både trettondagsafton och trettondag. Av efterfrågan att döma skulle vi kunna utöka helgen med en dag till.

David Rendlert skötte för andra året den viktiga uppgiften som Judas med pungen. Det är han som ser till att de familjer och festdeltagare som gästas bidrar med en penninggåva. David sköter också turnébussen

När "stjärnorna" för trettio år sedan inledde traditionen gjorde man sitt allra första besök hos Knut Carlsson. Vad var då naturligare vid jubileet än att man också nu startade hos honom

Många åtvidbergare är angelägna om att hemvärnets stjärngossar kommer varje år. Så till Ollie Ericson, Ivar V Rosén, Östergården, Trivselklubben Vi reser, IOGT-NTO m fl kommer man regelbundet. Sammanlagt blir det väl omkring 20 föreställningar under de två dagarna.

□ Judas med pungen

Nu finns det naturligtvis också ett syfte med stjärngossarnas sjungande verksamhet. Ett ekonomiskt. Man skramlar ihop pengar främst till hemvärnsstugan i Rashem utanför Åtvid.

I det här sammanhanget har Judas med pungen en viktig uppgift. Judas är kvartettens betjänt som dels samlar in slantar efter varje framträdande, dels ser till att stjärngossarna kommer ordentligt iväg till nästa plats.

Premiäråret 1948 fick Judas in 119 kr. Numera har de frivilliga gagerna höjts och i år siktar man på 2 000 kr. I gage erhåller stjärnorna sex kr var till skjorttvätt. Plus sedvanlig förtäring i de olika hemmen.

Den första stjärngossetruppen utgjordes av David Johansson, Nils Ross och Allan Roseberg med Axel Griph som betjänt. Så små-

ningom ingick också Harald Karlsson i gänget.

Av de första "stjärnorna" återstår således bara Nils Ross med 30 års erfarenhet och numera med egen visa. Vidare svarar nu för sången Rune Thor, med 18 stjärnår, Evald Medling, 14 stjärnår, och Svante Kullgren, junloren, med 6 stjärnår. För andra året skötte nu David Rendlert penningpung och chaufförsyssla.

Årets repertoar bestod av den ovan nämnda När jag är 72. Hundven sjunger för månen, med Svante som hund, Var finns det pilsner, snyttaren Wien mina drömmars stad, Calle Lindströms Bonnkalas och givetvis, Bersbodrömmar. Därutöver "tvingades" kvartetten till åtskilliga extranummer.

□ Ovanlig tradition

Det kan slutligen nämnas att hemvärnets stjärngossar i Åtvid är tämligen ensamma i landet om att upprätthålla den för rätt vanliga traditionen att gå omkring och sjunga i hem under trettonhelgen. Det lär ska finnas på någon plats i Dalarna där man rider till häst utklädda till stjärngossar och möjligen också på något ställe i Stockholms skärgård.

CHRISTER BERG

Åtvids kommunfullmäktige 1977:

Nästan hälften av ledamöterna gjorde inte ett enda inlägg

Under 1977 gjordes 333 inlägg vid Åtvidabergs kommunfullmäktiges sammanträden. För inläggen svarade 24 av de 45 ordinarie ledamöterna och fyra suppleanter. Det innebär att nästan hälften av de förtroendevalda i kommunens högsta beslutande organ inte yttrade sig annat än när det gällde namnupprop och omröstningar.

Folkpartisten Bengt Persson är den som 1977 gjorde de flesta inläggen i Åtvidabergs kommunfullmäktige. 48 gånger begärde han ordet.

Det framkommer av den lilla privata statistik som tidningens lokalredaktörer fört vid fullmäktiges sammanträden. För någon officiell statistik över vilka som säger vad och när förs inte. Efter som ingen är ofelbar, allraminst journalister som bekant, så kan det hända att någon fått en prick för litet eller för mycket i protokollet.

Man finner av materialet att förra årets meste dabattör kommunalrådet Carl-Eric Ahlström var betydligt mindre i elden 1977. Året innan gjorde han 78 inlägg mot bara 37 nu. Men så var han också frånvarande vid de två senaste sammanträdena.

□ FPITOPP

Det betyder också att kommunalrådet 1977 inte talat mest i församlingen. Den platsen belades i stället av folkpartisten Bengt Persson som begärt ordet 48 gånger.

Flitiga talare har också följande fyra varit: Olof Sandqvist (s) 31, Robert Rydberg (c) 26, Carl G Nilsson (m) 24 och Evert Johansson (s) 23.

Den tredje gruppen består av Arne Johansson (s) 18, Bror Nilsson (s) 17, och moderaterna Åke Elliot och Brita Petersson, 16.

Mera sporadiskt har följande lagt fram sina synpunkter: Barbro Boll (kds) 11, Roland Johansson (s) 10, Sigvard Önnegren (c) 9, Gösta Brindmark (s) 6, Stig Strömberg (s) 5, Johan Adelsvärd (m) 5.

Enstaka inlägg gjordes av Ingvar Kindsjö (m) 3, Lennart Linnerstedt (s) 3, Keljo Niemenmaa (s) 3, Nils-Eric Norrman (c) 2, Thyra Andersson (c) 2, Hans Andersson (s) 1, Skoglar Axelsson (s) 1 och Gunnar Svensson (kds) 1.

Av suppleanterna begärde fyra ordet: Göran Pettersson (s) 7, Carl-Erik Ståhlbom (kds) 4, Sven Carlsson (m) 3 och Göran Gustafsson (s) 1.

□ TIGA ÄR GULD

De som vi inte hört säga något är för socialdemokraterna Birgit Johansson, Berth Thörngren, Bertil Ahlström, Birger Karlsson, Britt-Louise Carlzon, Agne Fasth, Vide Hellman, Anita Kindén, Thord Nyriuger, Gunnar Johansson, Arne Forss och Kjell Mattsson.

Centern representeras av Gunnar Carlsson, Göran Solvestad, Gunnar Rudberg, Linnéa Jacobsson, Lars Johansson och Gösta Gagnefeldt. Slutligen också folkpartisterna Inger Lundberg och Folke Hanström.

Det bör kanske också noteras att den här statistiken inte säger något om kvaliteten på de gjorda inläggen. Bara hur ofta någon funnit det värt att yttra sig offentligt. Vidare har partigrupperna möten före kommunfullmäktigesammanträdena. Det är också i dessa interna möten som de stora diskussionerna förekommer. Där efter förs partiets åsikt i regel fram av en eller ett par represen-

ter. Därav kommer att de största partierna har så många som är tysta.

□ OFTA OENSE

Under 1977 var partierna ovanligt oense i många frågor. Sammanlagt krävdes 13 voteringar innan man kunde komma till beslut. Men inte heller besluten föll alla på läppen. Mot 15 beslut inlämnades reservationer. Den borgerliga gruppen svarade för alla utom två.

1977 års enda motion i fullmäktige inlämnades av den socialdemokratiska gruppen som vill ha fram åtgärder för att förhindra markspekulation i Åtvidaberg. Den enkla frågan stod Stig Strömberg (s) för. Han ville ha reda på orsakerna till att hotell Stallet hade stängt under bästa semester tid.

□ 15—275 MIN

Årets och kanske också historiens kortaste sammanträde i Åtvidsfullmäktige hölls i oktober. Hela mötet var undanstökat på mindre än en kvart. Men det tog man igen vid novembersammanträdet. Då slutade man inte förrän efter 4 tim 35 min. Då ingick nära 100 inlägg, fem voteringar, tre reservationer och en 45 minuter lång ajournering som ingredenser.

CHRISTER BERG

Kommunalrådet Carl-Eric Ahlström som normalt är den som talar mest vid kommunfullmäktiges sammanträde i Åtvid var bara andre man 1977

Åtvidaberg

Smyrna söker kontakt med kristna i Sovjet

Vid Smyrnaförsamlingens årsmöte i Pingstkyrkan på trettondagen beslutade man gå med i en verksamhet som syftar till att skapa kontakter med kristna i Sovjet och andra öststater. På initiativ av Filadelfia i Jönköping kommer inom den närmaste tiden samtliga pingstförsamlingar i landet att behandla samma fråga. Smyrnaförsamlingen i Åtvid är en av de första som beslutat medverka i aktionen.

Man känner till att kristna i östländerna ökar i antal trots alla sina problem. Men de är fortfarande mycket isolerade. Här ska nu svenska och även norska församlingar försöka att på alla sätt komma i kontakt med sina trosvänner. Här har man bl a tillgång till radio IBRA som sänder budskap över Sovjet och även ska vidarebefordra adresser.

En viktig fråga är att ta reda på hur de kristna själva i Sovjet vill att andra länders kristna ska hjälpa dem. Så att ansträngningarna hjälper i stället för att skada. Målet är också att kunna etablera legala kontakter med vänförsamlingar i öst.

Smyrnaförsamlingens årsmöte leddes av pastorerna Nils-Göran Andersson och Pether Astrand och inleddes med gudstjänst och brödsbrytelse. Predikan inför den välfyllda kyrkan hölls av äldstebrodern Folke Karlsson.

Under mötet förrättades en rad val av funktionärer till olika befattningar i församlingen. Under året döptes fyra personer och antalet medlemmar är oförändrat ca 250. Information lämnades om den prellminära kassarapporten. Inom församlingen har man inte märkt av lågkonjunkturen då det visar sig att de insamlade medlen ökat mer än inflationen.

Tvåhundra fiskade på Båtsjön i Åtvid

Omkring 200 sportfiskeentusaster från stora delar av Östergötland hade på söndagen samlats på Båtsjön ett par mil öster om Åtvidaberg för att göra upp om priserna i SFK Spiggens pimpeltävling. Man tävlade i fem klasser och i lag. Fiskelyckan var egentligen bara bra under den första av tävlingens fyra timmar.

Den största fångsten hävade Ove Danielsson, Spiken, in. Han var ensam om att få över tre kilo. Bra resultat noterades i junior-klassen av arrangörsklubbens Gay Lindqvist. Han noterades för 2 220 gram. Hans närmsta konkurrent hade 1 000 gram jämt. Spiken segrade tämligen komfortabelt i lagtävlingen.

Resultat, seniorer: 1) Ove Danielsson, Spiken, 3 012; 2) Bengt Hjort, Spiken, 2 595; 3) Henry Hermansson, Firren, 2 274; 4) Ingvar Lönn, Firren, 2 106; 5) Olof Tapper, Firren, 1 940; 6) Olle Fredriksson, Spiken, 1 860.

Veteraner: 1) Tage Andersson, Saab, 1 380; 2) Gustav Pettersson, Västra Lund, 1 310; 3) Gunnar Ohlsson, Spiggen, 1 170; 4) Herbert Johansson, LAFF, 1 020; 5) Rune Ström, LAFF, 980; 6) Folke Malm, Firren, 970.

Juniorer: 1) Gay Lindqvist, Spiggen, 2 220; 2) Claes Palm, Firren, 1 000; 3) Thomas Lönn, Firren, 950; 4) Stefan Gustafsson, Firren, 840; 5) Mikael Andersson, LAFF, 790.

Damer: 1) Ulla-Britt Kaliff, Västra Lund, 1 300; 2) Lola Wollander, Firren, 1 020; 3) Maria Falk, Ljungsbro, 830; 4) Monica Flodström, Firren, 830; 5) Irene Kjellberg, Firren, 710.

Damjuniorer: 1) Kristina Andersson, Saab, 450; 2) Mari Seinio, Finspång, 200.

Lag: 1) SFK Spiken (Olle Fredriksson, Arne Claesson, Ove Danielsson och Jan Klingblom) 7 197; 2) SFK Spiggen 5 349; 3) Firren 4 691; 4) Spiggen II 4 595; 5) LAFF 4 475.

ÅTVIDABERG

OK Eken anordnade på söndagen sin traditionella års- och familjefest på Godtemplargården. Omkring 125 medlemmar och anhöriga fyllde festlokalen. Man inledde med prisutdelning. Mängden av priser visade att Ekens orienterare varit lyckosamma under den gångna säsongen. Omkring 35 ungdomsorienteringsmärken och ända upp till 15 tävlingsmärken från SOFT. Elit 3-märken utdelades till Per-Inge Svensson och Holger Persson. Arne Wallberg fick ÖOF:s hedersnål för ungdomsledare. En av klubbens bästa orienterare, Kristina Johansson, hedrades speciellt. Hon har under säsongen vunnit ett flertal nationella tävlingar och i övrigt nått många topplaceringar. Inteckningen i Wicksells vpr var given för Kristina. Efter prisutdelningarna följde servering, filmer för barnen och ringlekar.

I Grebo kyrka anordnades på trettondagen en musikandakt enligt engelsk tradition. De nio textläsningarna varvades med s k carols. I andakten som lockat omkring 120 besökare medverkade Grebo kyrkokör från koret och barn- och ungdomskörerna från läktaren. Textläsningen ombesörjdes av komminister Per Boo och Alva Angenfeldt. Vidare deltog Amelle Roseberg med musik på flöjt och kantor Ann Gustafsson som satt vid orgeln under hela andakten. Som postludium sjöng kyrkokören Bryt fram du klara morgonglans ur Bachs Juloratorium. Missionskollekten inbringade 756 kr.

Stjärngossarna sjöng in 2 000

Jo vist lyckades hemvärnets stjärngossar med föresatsen att sjunga in 2 000 kr vid årets ca 20 jubileumsföreläsningar. Det blev to om en femtiolapp över. Och ett prydligt insamlingsrekord i stjärngossarnas trettioåriga verksamhet.

— Vi är enormt nöjda med den insats som Nils Ross, Rune Thor, Evald Medling och Svante Kullgren gör, säger hemvärnschefen i Åtvid, Arne Ahlsén. Inte bara att de håller hemvärnsstugan ekonomiskt under armarna. Dessutom ger de hemvärdet så otroligt fin PR. Vi är också den enda hemvärnskrets i hela Sverige som har egna stjärngossar. I varje fall än så länge.

Med trettonhelgens konsertande har stjärngosseverksamheten inbringat ca 30 000 kr till Åtvidabergs hemvärn. Stor del av de insamlade medlen har gått till iståndhållande av hemvärnsstugan i Rashem. Det skulle vara väldigt svårt att ha den kvar annars, säger Arne Ahlsén. Möjligen då om kommunen lämnade bidrag.

I Yxnerums kyrka anordnades på trettondagen en välbesökt ljusgudstjänst under ledning av kyrkoadjunkt Göran Dellskog. I gudstjänsten medverkade en grupp ur Åtvids ungdomskör som sjöng carols och två stycken ur Öhrwalls Gaudiette. Dessutom deltog Birgitta Schylander, klarinett, Britta Kinesjö, cello, och Arne Gustafsson, flöjt.

Nytt beslut om konsult i Åtvidaberg överklagas

Åter har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i Åtvidaberg fattat beslut om kommunens heltidsarvoderade näringslivskonsult och åter har besluten överklagats.

Den här gången är det musikdirektör Eskil Andersson som menar att de förtroendevalda i Åtvidaberg varken följer de lagar och förordningar som gäller eller ger allmänhet, eller ens ledamöterna i kommunfullmäktige, den information om lokaliseringspolitiken som man har rätt att fordra.

Näringslivskonsultfrågan i Åtvidaberg har alltifrån begynnelsen varit ett besvärligt ärende för

de styrande i Åtvid. Samtliga beslut om arvodestjänstens besättande har överklagats. Vid ett tillfälle har regeringsrätten avgjort ärendet — och då inte haft något att erinra mot de kommunala besluten.

En besvärsskrivelse från november 1976 har ännu inte avgjorts av länsstyrelsen som nu alltså får ytterligare ett överklagande.

Trafiken och jobbet-kampanjen ger åtvidabergarna trafikvecka

Trafiksäkerhet och Åtvidaberg. Det är två begrepp som hör ihop. Vem av åtvidabergarna kommer t ex inte ihåg de kurser för körkortsinnehavare som anordnades i kommunen för en del år sedan. Innan initiativtagaren och eldsjälens polisinspektör Knut Tingeby lade ner kurserna hade praktiskt ta-

I Sverige pågår som väl alla läskunniga och TV-tittare knappast kunnat undgå att märka en kampanj kallad Trafiken och jobbet. Ett av målen bakom Trafiksäkerhetsverkets kampanj är att förbättra säkerheten för folk när de tar sig till och från sina arbeten. Inte minst syftar kampanjen till att aktivera folk lokalt.

□ Trafikvecka

I Åtvidaberg har sedan i höstas trafiksäkerhetskommittén under Knut Tingeby's ledning tillsammans med huvudskyddsombud och representanter från ett tiotal företag på orten planerat sin aktion. Den utmynnar i en trafikvecka 16-22 januari.

Under den här veckan räknar vi med att omkring 4 000 förvärvsarbetsande och skolbarn i kommunen skall nås av informationen, säger Knut Tingeby. Vidare kan ett stort antal bilparkerare räkna med att få broschyrer på vindrutan.

Det är främst tre broschyrer som delas ut, en om lämplig taktik för en bilförare vintertid, en prislista för vad olika försäkringar kostar och slutligen en information om risker vid resor från och till arbetet.

□ Vill informeras

Syftet med vår kampanj är naturligtvis inte bara att in-

formera, säger Knut Tingeby. Vi vill självfallet också informeras. Det är nästan viktigare. För om så många som möjligt följer vår vädjan och fyller i blanketten om sin resväg kan vi få statistik som grund för fortsatt arbete. Var de flesta olyckorna eller tillbudna händer, förslag till åtgärder, rapport om olyckor som tidigare inte registrerats osv.

Vi hoppas genom svaren få en bild av på vilka platser trafikanterna i Åtvid känner sig mest osäkra. Det blir också där som vi kommer att sätta in alla tänkbara resurser för att förbättra trafikmiljön.

Inför trafikveckan i Åtvid har trafiksäkerhetskommittén tagit fram material om trafikolyckor i Åtvid. Där finner man t ex att medan för länet som helhet antalet trafikolyckor minskade i december så hade man en mindre ökning i Åtvidaberg.

Likaså inträffade i Åtvid förra året 101 trafikolyckor, vilket är den högsta siffran i varje fall under 1970-talet. Den åldersgrupp som är mest utsatt för trafikolyckor i Åtvid är personer i åldern 31-40 år med gruppen 51-60 år hack i häl. De flesta olyckorna inträffar på vardagar mellan kl 16 och 18.

get varannan körkortsinnehavare i Åtvidaberg friskat upp kunskaperna om trafikregler, hjälp åt skadade osv. I trafiksäkerhetssammanhang kom händelserna i Åtvid att uppmärksammas över landet under benämningen Åtvidabergsfallet. Nu är Knut Tingeby igång igen.

Det statistiska materialet visar också att på vägarna runt Åtvidaberg sker de flesta viltolyckorna i hela landet, i varje fall om man räknar antalet viltolyckor i förhållande till

antalet rapporterade olyckor. Förra året inträffade 29 viltolyckor i Åtvidaberg, dvs i nästan var tredje trafikolycka var en hjort, älg eller ett rådjur inblandat.

Du lever farligare mellan hem och jobb än på ditt arbete

Vid en jämförelse mellan skadeverkningarna i förvärvsarbete och vid färd till och från arbetet framkommer att man lever betydligt farligare den korta tid man tar sig mellan hem och jobb än under de åtta timmar man befinner sig i arbete. Statistiken är från 1974 och gäller hela landet.

Antalet olycksfall i arbetet uppgick då till nära 116 000. Det kan jämföras med de drygt 12 000 olycksfallen under resorna. Om man räknar med en medelrestid på 30 minuter betyder de att risken att råka ut för en olycka är nästan dubbelt så stor under resorna som under själva jobbet.

Sett till skadeverkningarna blir läget än allvarigare. Av de 116 000 skadade i jobbet blev 1 700 invalider. Av de 12 000 skadade på resorna blev 400 invalider. Risken att bli invalid är alltså nästan fyra gånger så stor mellan hem och arbetsplats.

Tittar man slutligen till dödsfallen finner man att un-

der 1974 avled 223 personer efter skador i arbetet. Motsvarande siffror under resor var 103. Det betyder att det är mer än sju gånger så stor risk att dödas i trafiken på väg från och till arbetet som i arbetet.

Det är bl a siffror av det här slaget som frammanat kampanjen om trafiken och jobbet. Varje dag färdas i Sverige nära fyra miljoner människor till och från arbetet. Hälften åker bil och ca 20 procent cyklar. Det är i den senare kategorin som de flesta olycksfallen inträffar. Det statistiskt säkraste sättet att ta sig till sitt arbete är att åka med kollektiva färdmedel, om sådana finns.

Reportage
Christer Berg

”Prislista” för vissa trafikbrott

14/1

Trafiksäkerhetsverket har gett ut en liten ”prislista” över vad olika förseelser i trafiken kostar. Man kan välja att betala kontant på platsen eller få ett inbetalningskort på posten om man erkänner. Annars kommer det ett strafföreläggande med posten. Förseelserna rapporteras och registreras.

Ett smakprov ur den senaste ”prislistan”:

Bil: åka i framsätet utan bilbälte 100 kr; fortkörning upp till 30 km/timme för fort 200—300 kr; bryta mot omkörningsförbud 300 kr; överskrida spärrlinje 100 kr; köra mot rött ljus 300 kr; köra utan halvljus eller varselljus dagtid 75 kr; bristfälliga däck 150—300 kr.

Moped: köra mot rött ljus 100 kr; fel på bromsen 150 kr; lyktor saknas eller fungerar dåligt 50—150 kr.

Cykel: bryta mot märke eller vägmarkering 50 kr; köra mot rött ljus 100 kr; fel på bromsen 75 kr; lyktor saknas eller fungerar dåligt 50—75 kr.

Gående: gå mot rött ljus 25 kr; gå mot signal vid järnvägsövergång 100 kr.

Det är på vägen från och till jobbet som många olyckor händer. Om de här två mindre allvarliga männen på vraket i hörnet Slevringevägen—Kammarbovägen i Åtvidaberg var på väg till jobbet förtäljer inte historien. Däremot vet vi att olyckan inträffade 1911 och att bilen var tillverkad på vagnfabriken i Åtvidaberg. Den som har fler uppgifter om bilden som tagits av Johan E Thorin bör vända sig till bibliotekarie Pia Witt, den som har synpunkter på trafikfällor i Åtvid till polisinspektör Knut Tingebý

Kompakt motstånd i Björsäter mot åldringsvårdsplaner i Åtvid

Motståndet mot de planer som sociala centralnämnden i Åtvidaberg har för hur man skall lösa de äldres bostadsfråga i kommunen växer sig allt starkare. Flera remissinstanser har fördömt planerna. Vid ett stormöte i Hannäs för en tid sedan fick centralnämnden hård kritik. På måndagskvällen anordnades ett möte i församlingshemmet i Björsäter. Över 80 personer trängdes i den lilla lokalen. De allra flesta visade tummen ner för både sociala centralnämndens förslag och den utredning som förslaget grundar sig på.

Centralnämndens ordförande Göran Pettersson inledde med en presentation av hur nämnden menar att man skall ordna boendefrågan för de äldre i kommunen. I korthet innebär förslaget att de fyra ålderdomshemmen i kommunens ytterområden på sikt läggs ner. De är redan utdömda av länsstyrelsen.

Kvar blir då bara ålderdomshemmet i Östergården i Åtvidaberg. I framtiden kommer man i stället att satsa på servicebostäder för äldre. Sådana byggs i Åtvid och i Falerum.

□ MÅLSÄTTNINGEN

Men, förklarade Göran Pettersson, det här förslaget innebär inte alls att vi upphör med åldringsvård i andra delar av kommunen. Vår målsättning är att ge alla pensionärer möjlighet att bo kvar i sin egen hemvana miljö så länge som möjligt.

— Den målsättningen kan uppfyllas på andra sätt än genom att bygga nya ålderdomshem eller servicebostäder, framhöll Göran Pettersson. Vi kan t ex öka insatserna för hemsamariter, färdtjänst, matjänst, telefonservice och genom att bygga hyreslägenheter i Grebo och Björsäter.

— Det är inte realistiskt att tro att vi kan bygga servicebostäder också i Grebo och Björsäter, fort-

satte Göran Pettersson. Enheterna blir för små och därmed för dyra. Inte heller tror jag att Björsäterbor flyttar till Grebo eller Grebopor till Björsäter. Då väljer man nog förr att flytta till Åtvid.

□ ÖVERTYGANDE INTE

Men varken Göran Pettersson eller utredningssekreterare Håkan Lindahl lyckades övertygga de församlade Björsäterborna om det riktiga i utredningens förslag.

Carl G Nilsson, aktiv moderatpolitiker, framhöll att det är självklart att serviceboendet skall spridas i kommunen. Även om det inte är lika ekonomiskt med små som med större enheter. Men socialvård får inte bara vara ekonomi, sade han.

Bertil Ristenstrand, aktiv centerpartist, berättade att man minns inte var överens i sociala centralnämnden heller. Redan där propagerade denne för servicebostäder särskilt i Björsäter där det är dåligt beställt både med ålderdomshem och pensionärsbostäder.

Gunnar Olsson i Lakvik efterlyste en ordentlig kostnadskalkyl. Helst då över något nerbantade servicebostäder. Trots att Håkan Lindahl försäkrade det meningslösa i att upprätta precisa kalkyler för kostnader flera år fram i tiden tyckte många att det var ännu mera meningslöst att diskutera något som man inte visste vad det kostade.

□ ETTDRÅPSLAG

Östen Gunnarsson, Björsäter pensionärsförening, ansåg att ett förverkligande av utredningen skulle vara ett dråpslag mot Björsäter och Grebo. Det sade han med eftertryck.

— Med statistik kan man bevisa allt. Men här måste man visa hänsyn mot människor. Hoppas ni kommer på bättre tankar. Annars måste ni få bakslag i kommunfullmäktige.

Sigvard Önnegren påpekade att talet om hyreslägenheter i Björsäter var något helt nytt. Inte ett ord sägs om det i utredningen. Olle Ståhl menade att en handfull politiker inte skall få flytta omkring folk hur som helst. Gun-Britt Andersson tyckte det var en brist av utredare och politiker att inte först ta reda på var folk vill bo innan man sätter i gång att planera.

□ SKALLTA HÄNSYN

Göran Pettersson tryckte på att utredningen bara är ett förslag även om majoriteten i sociala centralnämnden tycker att det är ett bra förslag. Men nu har olika organisationer och instanser fått tillfälle att yttra sig om åldringsvården. Vi kommer givetvis att ta hänsyn till åsikterna i remissvaren, lovade Göran Pettersson.

Under det pågående mötet konstaterades att remisstiden redan var utgången. Det föranledde kvällens debattledare och ordförande i den lokala LRF-kretsen Håkan Stensson till en kommentar.

□ DÅLIGTSKÖTT

— Jag tycker de politiska partierna här i Björsäter har skött sig dåligt i den här frågan, sade han. Man har varit med om att formulera remissvar. Men man har glömt bort att fråga hur medborgarna själva ser på frågan. Politikerna skall inte bara styra oss andra. De har också skyldighet att informera oss om vad de håller på med, slutade Håkan Stensson.

CHRISTER BERG

Åtvidaberg

Centerprotester mot åldringsvårdsutredning

Centerpartiets kommunorganisation i Åtvidaberg riktar i ett remissvar till sociala centralnämnden skarp kritik mot förslaget till den framtida åldringsvården i kommunen. Vi protesterar med skärpa, skriver man, av den enkla anledningen att de flesta partierna vid 1976 års val lovade att barnomsorg och åldringsvård skulle få en framskjuten plats i utredningen.

Skall man döma av det nu lagda förslaget så finns det knappast något hopp för de människor som så vill att få stanna kvar i den miljö och bland de människor där de levtt större delen av sitt liv.

Centern hävdar att det måste vara kommunens målsättning att ge människorna i Björsäter och Grebo möjlighet till serviceboende. Enligt utredningen blir det bara servicebostäder i Åtvid och Falerum. Beträffande Hannäsdelen förutsätter centern att servicebostäder byggs också där. Inte bara i Falerum. Hannäsområdet måste få en möjlighet att fungera som en levande kommun. Det negativa synsättet från kommunalt håll måste brytas.

Centern skriver vidare att man arbetar mot en social nedrustning i ytterområdena. Därför ska inte bara Åtvid och Falerum utan också Grebo, Björsäter och Hannäs få sina servicebostäder för äldre. Slutligen kräver partiet att utredningsarbetet påskyndas och att åtgärder och totala kostnadsramar redovisas.

Alla körkortaspiranter i Åtvid hade på måndagskvällen tillfälle att vara med om en annorlunda lektion i Godtemplargården. Det var Åtvidabergs trafiksäkerhetskommitté som genom sin ordförande Knut Tingeby informerade om olika lokala trafikfrågor. Han redogjorde för olycksstatistiken i kommunen och ägnade en hel del tid åt de många viltolyckor som förekommer i Åtvid och vilka platser som är mest utsatta. Vidare visades en film om bilbältesanvändningen. Det här var den första informationsträffen som trafiksäkerhetskommittén haft för de blivande körkortsinnehavarna. Man kommer framdeles att ha en sådan genomgång med varje kull aspiranter.

26/1

Bra miljöstart. Nu har de envetna långbadarna i Åtvidabergs simhall satt igång igen. Under våren ska man försöka simma åtminstone en mil i bassängen. I varje fall de som aspirerar på de stora priserna vid den traditionella utlottningen i maj. Våromgången fick en fin upptakt. 165 personer, huvudsakligen kvinnor, deltog under den första veckan. Av dessa utgår belöningar till Christina Björkman, Ingrid Hörberg, Iva Gustavsson, Nils Rothén, Anne Pettersson, Rune Ekström, Håkan Lundqvist och Inga Johansson.

Risten kan räddas?

Varje år urlakas tonvis med metaller och svavelsyra ur de jättestora varphögarna i den gamla gruvbyn Bersbo norr om Åtvidaberg. En sjö är utdöd och andra sjöar visar tecken på förgiftning. Nu har man inlett ett försök med kalkning av lakvattnet för att rädda vattendragen. Främst gäller det sjön Risten. Försöken kan få riks betydelse.

SIDAN ELVA

Kalkning kan rädda Bersbosjöar

Billigt projekt inlett i gruvbyn

26/1

De båda forskarna Ulf Qvarfort och Lennart Karlqvist börjar nu bli hemtama i Bersbo efter alla geologiska undersökningar i gruvområdet. Det är också de båda som ligger bakom förslaget att kalka lakvattnet från de enorma varphögarna för att rädda sjöar och vattendrag i området från fiskdöd och metallförgiftning. Nu testas förslaget

I det gamla gruvssamhället Bersbo en mil norr om Åtvidaberg har i dagarna inletts ett försök som, om det lyckas, kan få stor betydelse inte bara för Bersbo utan också för många andra gruvområden i Sverige. Man undersöker nu möjligheten att förhindra fortsatt spridning av mer eller mindre farliga metaller från gruvområdet genom att kalka ett avlopp från varphögarna. Visar sig proceduren tillräckligt effektiv är chanserna stora för ökade åtgärder i Bersbo. Den främsta målsättningen med projektet är att rädda de sjöar i trakten som hotas av metaller och svavelsyra från gruvbyn.

Det är nu två år sedan som lar- met gick att de fåtaliga invånare som bor i gruvbyn Bersbo dricker ett vatten med på tok för höga halter av den mycket giftiga metallen kadmium. Till allas lättnad visade det sig att ingen människa kommit till skada. Trots att en del druckit det förgiftade vattnet under många år.

□ Kulturhistoriskt

Larmet i januari 1976 kom att väcka många frågor beträffande Bersbos framtid. Likaså har flera undersökningar gjorts i området. Både geologiska och kulturhistoriska. För Bersbo är inte bara problemet om och hur man skall lösa vattenfrågorna. Det handlar också om en kulturhistoriskt mycket intressant miljö. Även om nu mycket i gruvbyn är i väldigt dåligt skick.

En av undersökningarna gällde i vilken utsträckning som sjöar och vattendrag i omgivningen påverkats av gruvhanteringen. Forskare kom fram till att ur de väldiga varphögarna urlakas årligen 15–50 ton zink, 2–6 ton koppar, 40–70 kg bly och 30–50 kg kadmium. Dessutom bildas vid vittringen varje år ca 20 ton svavelsyra.

□ Svavelsyresjö

Det är alltså stora kvantiteter som varje år följer med yt- och grundvatten från Bersbo. Det närmaste vattendraget, Gruvsjön, är också helt utdött. Vattnet jämförs med utspädd svavelsyra. Sjön har tidigare tjänat som vattentäkt.

Dessvärre har man också kunnat konstatera att andra sjöar i trakten är utsatta för samma påverkan. Fast ännu inte i så hög grad som Gruvsjön. Men eftersom urlakningen inte väntas upphöra inom överskådlig tid är flera sjöar i farozonen.

Skall man rädda sjön Risten och andra vattendrag i trakten måste åtgärder sättas in snabbt, skrev kvartärgeologen Ulf Qvarfort i en forskningsrapport i somras. Nu har man således börjat.

□ Samarbeta

Försöket i Bersbo sker i samarbete mellan markägaren Baroniet Adelswärd och främst hälsovårdsnämnden i Åtvidaberg. Baroniet har bl a ställt upp med personal och utrustning för anläggandet av ett brett dike från varphögarna vid stationshuset till Gruvsjön.

Från hälsovårdsnämndens sida har man ordnat med kalk från

Skåne och marmor från Kolmården. Gatukontoret hade i början av veckan en hel del personal i gång för att sprida ut de 28 ton marmorblocken och 33 ton kritkalken.

□ Billigt försök

— Vi räknar faktiskt med att det här skall bli ett rätt billigt försök, säger hälsovårdsnämndens ordförande Lars Nestor. Kalk och marmor har vi fått gratis. Transporterna har blivit billiga. Hittills har vi en kostnad på ett par, tre tusenlappar.

På plats i Bersbo fanns också på uppdrag av hälsovårdsnämnden geologerna Ulf Qvarfort och Lennart Karlqvist. De båda har tidigare vid flera tillfällen varit i Bersbo för olika undersökningar. Bl a har man funnit kadmiumfritt vatten bara några hundra meter från gruvbyn. Det är också Ulf Qvarforts idé om kalkning som nu prövas.

Inom ett år hoppas man kunna svara på om kalkningsproceduren har sådan effekt att det är lönt att fortsätta. Då talar man främst om att genom kalkning kunna fälla ut metallerna. Den andra effekten, nämligen att höja vattnets

pH-värde, den når man säkert med tillräcklig kalkning. Fungerar det nu påbörjade försöket är man beredd att sätta i gång steg två. Då skall man försöka kalka samtliga ytvattenavlopp från gruvområdet. Så långt räknar man också med att projektet handlar om tämligen blygsamma belopp.

□ Grundvattenproblem

— Men problemet är inte löst på detta stadium, säger Lennart Karlqvist. Ett annat stort problem är hur stor urlakningen till sjösystemen är via grundvattnet. Att komma tillrätta med metallhalter och svavelsyra i grundvattnet är besvärligt.

Vill man inte köra bort alla tusentals ton med varp från Bersbo finns det kanske bara en utväg kvar. Det är att enkelt uttryckt bepudra hela området med kalk och täcka över med matjord som sedan besås. På så vis kan man åtminstone åstadkomma en betydande reducering av halterna, uppger Lennart Karlqvist.

— Den viktigaste målsättningen i Bersboprojektet är att rädda Risten och andra sjöar, påpekar Lars Nestor och Ulf Qvarfort. Lyckas vi med det kan det också gå att göra Gruvsjön både badbar och fiskrik. Att det skall gå att göra vattnet i Gruvsjön drickbart, dvs fritt från kadmium, skall man dock inte räkna med.

□ Naturvårdsverket

Med i bilden finns nu också naturvårdsverket, berättar Ulf Qvarfort som har verkets uppdrag att observera försöket i Bersbo. Utfaller Bersboprojektet positivt finns det all anledning att förmoda att erfarenheterna kommer att användas i andra gruvområden i Sverige.

CHRISTER BERG

Bäddat för debatt i Åtvid:

Trafikled planeras i kulturmiljö Finns alternativ till miljömord?

I mer än hundra år har Klockarängen mitt i Åtvidaberg varit något av en samlingsplats för åtvidabergarna. Här har genom årens lopp givits åtskilliga promenadkonserter av lokala bruksmusikanter. Så sker nu exempelvis vid de årliga musikveckorna i Åtvid. Som synes på Johan E Thorins bild var begivenheterna populära året 1917

Om en dryg månad presenterar en arbetsgrupp med tjänstemän från Åtvidabergs kommun och vägförvaltningen i Östergötland en trafikledsplan för Åtvidaberg. Planen innehåller förslag till lösningar av genomfartsfrågor och olika trafikproblem. Många delar i planen kommer sannolikt att diskuteras en hel del. Det brukar ju så vara när det gäller vägfrågor där kulturella, ekonomiska och naturintressen kommer i konflikt med varandra. Åtminstone lär ett förslag kunna betraktas som kontroversiellt. Nämligen förslaget att någon gång i framtiden dra en trafikled tvärs över Klockarängen, det ekrika partiet vid Åtvids gamla kyrka.

Correspondenten kunde redan i somras omtala att det fanns vissa tankar på en väg genom Klockarängen. Nu har tankarna omvandlats till utarbetade planer.

Klockarängen i Åtvidaberg är ett idylliskt parkområde fullt med flerhundraåriga ekar. Mitt på ängen står en gammal, nu renoverad musikpaviljong. Från den paviljongen har sedan den uppfördes 1870 vid åtskilliga tillfällen bruksmusiken klingat för i gröngräset helgfirande åtvidabergare.

□ Riksintressant

Strax intill ängen ligger Åtvids gamla kyrka, här finns kraftverkskanalen, det Thorinska huset och annan genuin bruksbyggelse. Tillsammans ansåg de styrande i Åtvidaberg, för ett par år sedan i varje fall, den här delen av Åtvid så fin att den borde klassas som riksintressant, trots att riksantikvarien tyckte det kunde räcka med länsintressant.

Här kan det alltså dras en väg i framtiden. Varför det, gatuchef Sigvard Persson?

□ Markreservat

För det första är det ännu ingen som beslutat att vägbygget i Klockarängen verkligen kommer till stånd. Vad vi vill med trafikledsplanen är att ha en grund för den framtida stadsplaneringen. Vi reserverar mark på olika platser för eventuella vägar. Så att man t ex inte bygger hus där.

En annan aspekt är att det hittills bara är tjänstemän och ex-

perter som varit inblandade i frågan. I mars väntas politikerna i kommunstyrelsen få ärendet. Sedan blir det i vanlig ordning tillfälle för organisationer och andra att yttra sig. Till sist beslutar de förtroendevalda om man skall reservera mark i exempelvis Klockarängen för en väg.

□ Något måste göras

— Det är helt klart, fortsätter Sigvard Persson, att något måste göras åt den nuvarande situationen. Dels tjänar Slevreingevägen som genomfartsled för trafik från

och mot Mormorsgruvan, dels som matarled in till samhällets centrum från en del av Åtvid som bebyggs allt mer.

I dag går trafiken förbi två kyrkor och alldeles intill en stor skola. Skolbarnen måste passera vägen för att komma till gymnasiiklektionerna. Just här är vägen smal och går över ett brant krön. Att ingen allvarlig olycka här inträffat än, är mer eller mindre ett under.

— Men, säger Sigvard Persson, man skall väl inte vänta tills det händer något. Då får man väl på skallen för det.

□ Dåliga alternativ

— Det är givetvis ingen, poängterar Sigvard Persson, som tycker det är ett nöje att behöva planera för en väg i Klockarängen. Men vi har faktiskt ansträngt oss för att hitta andra godtagbara alternativ.

27/1

— Man skulle förstås kunna schakta ner krönet, bredda Slevreingevägen och ornda med gångtunnlar för skolbarnen. Man skulle också kunna tvinga in trafiken på Gruvgatan. Eller låta det vara som det är. Men trafiksäkerhetsmässigt och tekniskt är Klockarängen bäst.

Till sist vill gatuchefen påminna om att även om man reserverar mark i Klockarängen för en trafikled så behöver det inte innebära att det verkligen blir en väg där. Det kan ju inträffa saker i framtiden som gör en väg överflödig. För i bästa fall kan vägen byggas först på 90-talet.

Hittills är det bara en instans utanför arbetsgruppen som beretts tillfälle att yttra sig. Det är kommunens naturvårdssakkunnige, Olof Söderbäck, som blivit ombedd att titta på planerna ur naturvårdssynpunkt.

□ Ett miljömord!

Det rör sig knappast om ett naturvårdsproblem, skriver Olof Söderbäck. Problemet är av kulturhistorisk och social natur. Jag kan inte se tillskapandet av en väg genom Klockarängen som något mindre än ett miljömord. Det är en fullkomligt vettlös skövling av ett unikt och riksintressant parti av Åtvid.

— Tanken på en väg i Klockarängen kan över huvud taget inte uppfattas som ett alternativ. Skulle myndigheterna anse den här vägen som enda tänkbara lösning så måste all kraft sättas in på att bromsa den utvecklingen.

Olof Söderbäck har också förankrat sina synpunkter i Åtvids naturförening. Där vägrar man dessutom tro att omdömesgilla politiker med hembygds känsla kan tänka sig en väg genom Klockarängen.

Nog kan man förvänta sig någon liten diskussion om den här vägplanen. Kanske t o m innan den antas.

CHRISTER BERG

”Väg miljömord”

För ett år sedan krävde de styrande i Åtvidaberg att Klockarängen och den omkringliggande gamla fina bruksmiljön skulle klassas som riksintressant. I dag finns planer på att lösa en besvärlig trafiksituation genom att i framtiden dra en väg tvärs över ängen. Fullföljandet av planerna skulle vara lika med miljömord, skriver kommunens naturvårdssakkunnige, Olof Söderbäck, i ett skarpt yttrande.

SIDAN TJUGO

27/1
Coch CKF i Åtvid
har haft årsmöten

Åtvidabergs center- och CKF-avdelningar höll på tisdagen sina årsmöten på Åtvidabergs hotell. Centeravdelningens nya styrelse fick följande utseende: Gösta Gagnefeldt, Bertil Gustavsson, Gunnar Säberg, Sven-Axel Svensson och Robert Rydberg. Till revisorer utsågs Ivar Redin och Harry Johansson.

CKF-avdelningens möte leddes av ordförande Lillies Rydberg. Eva Höglund valdes till ny vice ordförande efter Edith Ahlin och Lisbeth Carlsson efterträdde Ingrid Johansson som kassör. Avdelningens medlemsantal är oförändrat ca 75. Flera val av funktionärer förrättades. Vidare beslutades om medlemsavgifter och rapporter från c- och CUF-möten lämnades.

Efter förhandlingarna redogjorde Robert Rydberg för de omkring 40 årsmötesdeltagarna för olika viktiga kommunala frågor under fjolåret. Han presenterade också bostadsbyggnadsprogrammet för 1978-82 med betoning på Basthagen. Vidare berörde han centrumplaneringen, vattentornsfrågan, önskemålet om en gymnasieskola och utbyggnad av vägen Kisa-Åtvidaberg.

Åtvidabergs CUF-avdelning hade på onsdagen årsmöte i Centerlokalen. Till ordförande omvaldes Björn Trolldal och till sekreterare Johan Rudberg. I övrigt blev det nyval på alla poster i styrelsen. Magnus Angenfelt valdes till vice ordf, Patric Rydberg till kassör, Anders Andersson till vice kassör, Maria Henriksson till programledare och Annika Flink till informationsledare. Avdelningen har nu 31 betalande medlemmar vilket är en tredubbling på ett år. CUF i Åtvid kom också två i den medlemsvärvningskampanj som CUF i Östergötland anordnade och där ett 70-tal avdelningar deltog. Distriktsombudsman Arne Josefsson informerade om distriktets och förbundets verksamhet. Vidare diskuterades den kommande distriktsårsstämman som i år hålls i Åtvidaberg. Efter förhandlingarna bjöd Monica Johansson på tårta och hembakade bullar.

Allsvenskt i hallen. Bowlingklubben Slaget har en hel rad ungdomar i gång i sin knattebowling. Klubbens egna spelare bistår de unga förmågorna med råd och uppmuntran och man ansvarar också för den knatteserie i bowling som startade i höstas. Men då och då har väl de åtvidabergska tränarkrafterna känt sin begränsning. Därför tog man initiativet att bjuda in en storfräsare. Så på tisdagen fanns IK Sleipners allsvenske spelare och tränare Torbjörn Frisk på plats i Åtvidaberg. Under två timmar instruerade han ett 20-tal unga förmågor och gav själv prov på sitt kunnande. Efteråt hjälpte han också till vid Slagets träning och hade naturligtvis en hel del tips att ge division IV-spelarna.

28/1
Kritik mot framtida åldringsvård
vid möte i pensionärsråd i Åtvid

Åldringsvårdsutredningen i Åtvidabergs kommun har blivit en strids- och debattfråga som tagit allt större proportioner. Frågan om var och varför servicebostäder för gamla skall uppföras har under de senaste veckorna diskuterats livligt bland organisationer och föreningar. Nu senast var ärendet uppe till behandling i det kommunala pensionärsrådet — för andra gången. Den här gången var kritiken mot förslaget skarpare än tidigare.

Tonen angavs av Östen Gunnarsson, representant från Björsätters pensionärsförening. Han gick till hårt angrepp mot utredningsförslaget att lägga ner samtliga ålderdomshem i kommunens ytterområden och ersätta dessa med servicebostäder i Åtvid och Falorum.

— Varken för Björsäter, Grebo eller Hannäs har några servicebostäder för äldre planerats. Utredarna och sociala centralnämnden tycks tro att pensionärerna är mer intresserade av att flytta till centralorten än att kunna bo kvar i sin hembygd. Det är helt felaktigt, framhöll Östen Gunnarsson.

□ GÄLLER MÄNNISKOR

— Ska vi i Björsäter inte få någon åldringsvård alls, frågade han. Förslaget måste ändras. Här ska man inte bara ta ekonomiska hänsyn. För här gäller det människor som inte vill slitas från sin hembygd, slutade Östen Gunnar-

son och fick instämmande av Henry Lundqvist från Hannäs och Einar Ahlström från Åtvidaberg. Sociala centralnämndens ordförande Göran Pettersson redogjorde för utredningen vars förslag han fann realistiska.

— Samtliga politiska partier och flera andra grupper har fått utredningen på remiss, sade han. Nu ska vi gå igenom svaren och se vad de utvisar. Kanske får vi ompröva vårt ställningstagande.

□ INGEN FÖRSÄMRING

— Vi ska dock ha i minnet, fortsatte Göran Pettersson, att förslagen inte innebär någon försämring av socialvården ute i bygderna. Sociala centralnämndens ambition är att utnyttja hemhjälpen så att de som önskar ska kunna bo kvar i sin egen hemmiljö så länge som möjligt. Frågan kommer säkert att lösas på ett för alla tillfredsställande sätt, slutade han.

Samtliga i pensionärsrådet var överens om att servicelägenheter är att föredra framför ålderdomshem. Representanterna för de olika pensionärsföreningarna betonade dock att dessa bostäder skall byggas i varje kommun. Eller att det åtminstone uppförs hyresbostäder med hygglig service.

□ BLANKETTPROBLEM

Under sammanträdet lämnade också kommunsekreterare Arne Sjöholm en rapport från en utredning om färdtjänst för rullstolsbundna. Vidare redogjorde han för de olika avgifter som tillämpas vid slamtömning.

Till sist diskuterades alla de mer eller mindre besvärliga blanketter som pensionärerna har att fylla i. Den allmänna åsikten var att hemsamariterna bör kunna hjälpa till att klara av dessa problem.

BRITA PETERSSON

Åtvidaberg

Sammanslagning av Metallavdelningar

På bara ett par tre år har Metalls avd 140 i Åtvidaberg förlorat över 300 medlemmar. Orsaken står naturligtvis att finna i den minskning av antalet anställda på Facit som ägt rum efter 70-talets kriser. I dag har man knappt 1 000 betalande medlemmar.

Antalsmässigt räcker man visserligen mer än väl till för att ha en egen avdelning även i framtiden, säger avdelningens ordförande Hans Hammarlund. Men de senaste årens påfrestningar, eventuella rekryteringsproblem och behov av en heltidsanställd tjänsteman har fört fram tanken på en sammanslagning med någon annan Metallavdelning.

Sedan i höstas har frågan om en sammanslagning diskuterats vid flera tillfällen. Det senaste mötet hölls i Folkets hus på torsdagen. Frågan var då om Åtvidabergarna skulle gå upp i avd 177 i Gusum. Det har visat sig att en sådan storavdelning skulle bli tämligen stabil med tillsammans ca 2 500 betalande medlemmar. Därigenom skulle man också få förbundshjälp för att kunna anställa en ombudsman.

Men i Åtvidaberg sa man nu varken ja eller nej till sammanslagning med Gusum. I avdelningen finns många medlemmar som förr ser att man slår sig samman med avd 83 i Linköping. Man har därför beslutat hemställa till förbundet att man där utreder förutsättningarna för ett uppgående i Linköpingsavdelningen. Därefter tar man ställning.

Penningsstöld. En reklamutdelande dam blev på fredagen av med en portmonnä innehållande över 1 000 kr i kontanter. Stölden ägde rum medan kvinnan höll på att dela ut reklamlappar i ett hyreshus på Höjdvägen. Portmonnän hade hon lagt i kassen med reklamlappar som hon ställt vid entrén medan hon gick sin runda i trappuppgången. När hon kom ner igen var pengarna borta. Polisen är givetvis tacksam för alla tips som kan leda till att pengarna kommer tillbaka.

Välkommen order till Åtvidsföretag

AB ASSA i Åtvidaberg har fått en order från svenska IBM i Stockholm som ger sysselsättning för omkring tio anställda. IBM-ordern som i dagens prisnivå har en årlig omslutning på närmare 800 000 kr betyder att företaget sannolikt inte behöver avskeda anställda i den omfattning man tidigare ansåg nödvändigt.

Företagets VD Magnus Jüllig var förra veckan i Stockholm för slutförhandlingar med IBM. Det blev då klart att ASSA i konkurrens med andra företag får förtroendet att tillverka detaljer till IBM:s dataprodukt.

ASSA har sedan gammalt haft ett samarbete med IBM. Den här ordern som man förhandlat om sedan i höstas är dock den hittills största. Inom kort kommer personal från ASSA att genomgå en månads lång utbildningsperiod i Stockholm. Sedan maskinparken kompletterats räknar man med att tillverkningen kommer i gång i april eller maj.

— Vi är naturligtvis glada för alla tillskott, säger Magnus Jüllig. Orderläget är kärvt. Men trots allt markant bättre än vid samma tid för ett år sedan. I dag vågar vi nog se framtiden an med en viss försiktig optimism. Den långsiktiga IBM-ordern innebär givetvis ökad anställningstrygghet för våra omkring 150 anställda.

CHRISTER BERG

Åtvidaberg

Domusfacket godkänner längre söndagsöppet

Rent principiellt är vi bestämt emot söndagsöppet. De allra flesta borde hinna klara av inköpen på lördagen eller kanske t o m redan på fredagen. Men vi har ändå gått med på varuhusledningens önskemål om ändrade och ökade öppettider på söndagarna. Den främsta orsaken till det och till söndagsöppet över huvud taget är den konkurrenssituation som råder i Åtvidaberg.

Det säger Monica Henriksson, ordförande i fackklubben på varuhuset Domus, med anledning av beslutet att tidigarelägga och förlänga öppettiderna på söndagarna. Bakom sig har hon hela styrelsen och även de som arbetar på söndagarna.

Numera arbetar nästan ingen av den ordinarie personalen på söndagarna. Ändringen medför således inga extra pålagor för de fast anställda.

Varuhuschef Jan-Åke Collidin motiverar förändringen som träder i kraft från februari med att man vill tillgodose ett länge uttalat önskemål från många medlemmar och kunder. Under 1977 svarade söndagsförsäljningen för fem procent av hela årets försäljning.

Skridsko till tusen, den stål-skodda motionskampanjen i Fri-luftsfrämjandets och Åtvidskorpens regi, fick en något blygsam start när man började på söndagen. Ett 40-tal prickade av sina förhävanden på Bysjöns is. Men å andra sidan hände det en hel del på TV förstas. Alla andra skridskointresserade ska inte ge upp. Det bjuds på fler tillfällen. Nämligen varje dag under nästan hela februari. Om det finns is förstas. Antecknar gör man själv på en lista vid bandyplan på Kanonkullen.

Smått och gott

Östgötarekord

Vid distriktsfinalen för yngre juniorer i bågskytte som avgjordes i Åtvidaberg på lördagen noterades två distriktsrekord. I pojkar fristil sköt Sven-Ove Johansson från Söderköping fina 578 poäng av 600 möjliga. I flickor fristil prickade Finspångsflickan Annika Ericson in 534 poäng.

I distriktsfinalen deltog närmare 30 ungdomar i åldern 10—14 år. Man tävlade i tre klasser och de tre bästa i varje klass går vidare till regionfinalen i Arboga i mars.

Resultat:

Flickor, fristil: 1) Annika Ericson, Finspång, 534; 2) Ingmarie Abbesjö, Finspång, 443; 3) Carina Pettersson, Finspång, 389.

Pojkar, fristil: 1) Sven-Ove Johansson, Söderköping, 578; 2) Peter Carlsson, Söderköping, 576; 3) Conny Hell, Mjölby, 560.

Pojkar, instinktiv: 1) Ronny Pettersson, Rejmyre, 534; 2) Rolf Liljegren, Åtvidaberg, 506; 3) Ronald Qvarsell, Rejmyre, 488.

Åtvidaberg

Centerårsmöten i Björsäter

Björsätters c- och CKF-avdelningar har hållit sina årsmöten. Dessa ägde rum på fredagen i Björsätters skola och samlade ett 50-tal medlemmar. Göran Gunnarsson invaldes i centeravdelningens styrelse där också skifte ägde rum på sekreterarposten. Lennart Andersson övertog Lars Schultz uppdrag. I övrigt skedde omval med Gunnar Nilsson som ordförande.

Avdelningen har nu närmare 60 medlemmar. Vid mötet gav Sigvard Önnegren en information om olika kommunala angelägenheter.

I CKF-avdelningens styrelse skedde flera förändringar. Till ny ordförande efter Agneta Olsson valdes Astrid Karlsson. Den senare var tidigare vice ordförande och efterträds av Anita Mårtensson. Vidare valdes Irene Nilsson till ny kassör efter Kerstin Wärnelius. Avdelningen har ca 30 medlemmar.

Efter förhandlingarna följde gemensamt samkväm där Axel Ek visade bilder från det gamla Björsäter.

Kristen demokratisk ungdom (KDU) i Åtvidaberg har haft årsmöte på Åtvidabergs hotell. Styrelsen fick följande utseende: Kristina Andersson, ordförande, Lars Svensson, vice ordförande, Eva Svensson, sekreterare, Klas-Göran Abrahamsson, kassör, och Hans Söderqvist. Kerstin Svensson och Nisse Graan från distriktet informerade om sin verksamhet. Man avslutade med en anakt.